

Fra forskningsmiljøene. En artikkel fra NTNU

Forskningen i fengsel

Opptil 85 prosent av innsatte i norske fengsler har en psykisk lidelse. NTNU-forsker vil utvikle behandlingsopplegg for personlighetsforstyrrelser.

[Tor H. Monsen](#)
journalist, På Høyden

En artikkel fra
[NTNU](#)

◀ 1

23.1 2006 05:00

- Hovedregelen er at innsatte har personlighetsforstyrrelser. Det viser studier i både Norge og Sverige, sier professor Kirsten Rasmussen ved Psykologisk institutt ved NTNU.

Personlighetsforstyrrelse er en psykisk lidelse preget av avvik i personlighetstrekk. De viser seg i form av reaksjoner som er annerledes enn det som er kulturelt forventet og akseptert i samfunnet.

Forskerne regner med at ca. ti prosent av normalbefolkningen har symptomer på denne lidelsen.

ADHD og psykopati

Mange innsatte har sammensatte psykiske problemer. Rasmussens egen forskning har vist at en tredjedel av alle innsatte viser symptomer på ADHD.

Hun regner også med at mellom 15 og 25 prosent er psykopater.

ADHD er en tilstand med konsentrasjons- og oppmerksomhetsvansker og/eller hyperaktivitet og impulsivitet. Psykopati omfatter blant annet antisosial, regelbrytende atferd.

Det store spørsmålet blir: Kan psykopati og farlige personlighetsforstyrrelser behandles med varig effekt?

Behandlingsverktøy

Inntil nylig var den rådende oppfatningen at det kunne de ikke. Voksen personlighet kunne ikke endres, ble det hevdet.

Nå har forskningen tatt en ny retning. I Bergen ble det nylig holdt en konferanse med temaet behandling av psykopati.

Internasjonalt jobbes det med behandlingsverktøy som har vist gode foreløpige resultater.

Ved NTNU i Trondheim vil doktorgradsstipendiat Aina Sundt Gullhaugen utvikle et behandlingsopplegg for personlighetsforstyrrelser.

Finne kjennetegn

Gullhaugen arbeider til daglig på Brøseth sikkerhetsavdeling for psykiatriske pasienter. Hun er spesialutdannet psykolog og jobber med farlighetsvurderinger av personer med psykiske lidelser.

Hennes prosjekt er både ambisiøst og banebrytende. Hun skal dybdeintervjue mellom 200 og 400 pasienter ved sikkerhetsinstitusjoner og innsatte i norske fengsler, for å prøve å finne de viktige kliniske kjennetegnene på de farlige og regelbrytende typene av personlighetsforstyrrelser.

Bare på denne måten kan hun finne en behandling for lidelsene.

- Ingen norske eller internasjonale studier har gjort lignende undersøkelser på denne gruppen mennesker, sier Rasmussen.

Hun er Norges eneste professor i rettspsykologi, og en av Gullhaugens veiledere.

Symptomer, ikke atferd

"Kirsten Rasmussen er professor i rettspsykologi ved NTNU."

De to psykogene mener dagens diagnostisering er for atferdsfokuset. Den ser på handlinger, istedenfor på årsakene bak handlingene.

Noen av de tidligere behandlingsmetodene har gjort mer skade enn gagn, mener de.

Feil behandling viser seg på statistikkene for tilbakefall til kriminelle handlinger.

De to forsøker å utvikle bedre manualer - psykologenes diagnoseverktøy - som fokuserer på dimensjonene lidelsen beveger seg langs, slik som tankemønstre, følelsesliv, impulsivitet og hvordan personene forholder seg til andre mennesker.

De ønsker å gå under de grove beskrivelsene til dagens psykologiske profiler. Med en utvidet personlighetsprofil håper de å kartlegge de kliniske kjennetegnene for lidelsen.

Da får de også et bedre grunnlag for å legge opp en behandling basert på hver enkelt pasients spesifikke sykdomsbilde.

- Med mer presis oversikt over problematikken kan man skreddersy behandlingen, sier Rasmussen.

Suksess handler om satsing

Et statlig utvalg har beregnet at lovbrudd kostet Norge 38 milliarder kroner i 1991. Kunne man behandlet bare en del av gjengangerne i fengslene, kunne enorme summer vært spart.

Å behandle psykiske lidelser med samme grad av varig helbredelse som innenfor somatisk medisin, er en besnærende tanke. Ikke bare behandle og dempe symptomer på psykiske lidelser, men regelrett kurere dem.

Ser man på tradisjonell medisin, har det skjedd voldsomme framskritt bare de siste 50 årene.

Genetikk har revolusjonert medisinsk forskning, men samtidig har vi mange sykdommer det ikke finnes behandling for. Framskrittene - og tilbakeslagene - er resultatet av henholdsvis satsinger og mangel på satsinger.

- Det er ingen grunn for at ikke tilsvarende framskritt kan finne sted innenfor psykologien. Settes ressursene inn, kan store oppgaver løses. Det er opp til oss å lage de gode og ambisiøse prosjektene, sier Kirsten Rasmussen.

"Aina Sundt Gullhaugen skal intervju hundrevis av innsatte og pasienter med psykiske problemer."

Nettløsning: Ramsalt Media